

СТИМУЛЮЮЧА РОЛЬ КОЛЕКТИВНИХ ІНТЕРЕСІВ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

С.Б. Колодинський, к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет м.Одеса

Потреби учасників виробництва породжують їх інтереси. Необхідно чітко розмежовувати дані економічні категорії. Так, потреби - це об'єктивна необхідність виробництва і відтворення матеріальних і духовних умов життя людей, і їх слід усвідомлено направляти і задовольняти. Тоді як інтереси є об'єктивною спрямованістю діяльності людей задовольняти потреби, обумовлені тим або іншим їх положенням в суспільстві і формою виробничих відносин.

Основою інтересу, його субстанцією виступає потреба. Необхідність задоволення потреб є спонукальним мотивом для людської діяльності, розвитку виробництва, а сама потреба спонукає до трудової діяльності і викликана потребою, що представляє економічний інтерес.

Колективи малих підприємств, незалежно від форм власності, складаються з окремих працівників, кожний з яких має свої специфічні потреби, виявляються в конкретних економічних інтересах. Економічні інтереси працівників малих підприємств не можна представляти як просту сукупність їх особистих інтересів, як просте їх поєднання. Колективних інтерес є інтересом вищого порядку, який включає не тільки матеріальну зацікавленість, але на нашу думку є, поза сумнівом, визначальним, що відображає інтелектуальну та моральну зацікавленість в результатах праці.

Колективні інтереси членів малих господарських форм як суб'єктів ринкової економіки, припускають необхідність реалізації власності на засоби виробництва в цілях створення певних матеріальних благ, що забезпечують отримання прибутку. Тому серед інтересів працівників малих підприємств слід виділяти як виробничі, так і невиробничі інтереси. Перші складаються на основі необхідності розвитку і розширення речовинних чинників виробництва, другі - під впливом необхідності задовольняти свої природні потреби. Дані інтереси тісно взаємозв'язані і неможливо їх реалізувати відособлено.

Засобами, що спонукають до задоволення як колективних, так і особистих інтересів є система економічних стимулів. Стиму-

ли, як потреба і інтереси, мають об'єктивну основу існування і є формами реалізації і вирішення протиріч економічних інтересів в процесі суспільного виробництва.

Взаємозв'язок інтересів і стимулів необхідно розглядати як єдність "внутрішнього-зовнішнього", "сутності-явища", як єдність особистого та колективного. Якщо інтереси пов'язані з суттю економічних відносин, то стимули є проявом суті на поверхні економічних явищ і виступають у вигляді об'єктивно необхідних в даних умовах господарських формах: прибутку, заробітній платні, засобах матеріального заохочення і т.д. Дані засоби здатні достатньо близько поєднувати інтереси держави, колективу і окремих працівників, якщо у останніх буде створена достатня матеріальна зацікавленість в результатах праці. В процесі реалізації, при взаємодії стимулу і інтересу, останній переростає в матеріальну зацікавленість, змістом якої виступає інтерес, а формою матеріальний стимул. Ступінь матеріальної зацікавленості залежить від того, наскільки стимули відповідають матеріальним інтересам колективів і окремих працівників.

В умовах переходу до ринкових форм господарювання, однією з яких є малий бізнес, формується якісно нова система виробничих відносин, в якій змінюються і способи матеріального стимулювання виробників. При цьому необхідно враховувати особливості становлення і розвитку ринкових форм на різних етапах господарських перетворень, з тим, щоб постійно удосконалювати методи дії на матеріальну зацікавленість працівників.

Вдосконалення форм реалізації економічного стимулювання малого бізнесу повинне супроводжуватися перетворенням ринкових важелів в один з основних регуляторів господарської діяльності. Розгортання ринкових відносин в економіці повинен супроводжуватися наданням свободи в господарській діяльності підприємств, в розподілі і використуванні прибутку на інвестиційні потреби і поточне споживання. Дана умова є об'єктивною необхідністю, тому що, централізоване деталізоване планування і наказовий розподіл прибутку веде до зниження ефективності виробництва.